

Један од најсензитивнијих периода у расту и развоју дјетета је предшколски. Како би се што боље стимулисао рани раст и развој дјетета улога родитеља и васпитача је неизмјерно важна. Поред васпитача изузетно важну улогу у предшколском васпитно – образовном систему имају и педагози, психолози, логопеди... Уколико се детектује било какво одступање на плану моторике, у говорно – језичком развоју, социо – емоционалном, највећи акценат се ставља на рану интервенцију јер уколико се са третманом почне на вријеме, утолико су већи изгледи за постизање бољих резултата. Резултати рада на отклањању потешкоћа нису увијек брзо видљиви и захтјевају велико стрпљење.

Рад логопеда у предшколском васпитно – образовном систему подразумијева:

- превенцију
- детекцију и
- третман.

Шта је потребно да дијете проговори на вријеме?

Одступања у развоју - шта треба знати?

➤ **Уколико дијете:**

- не реагује на име,
- не остварује контакт погледом,
- нема развијену невербалну/вербалну имитацију/комуникацију,
- не извршава једноставне налоге,
- нема интеракцију са другом дјецом,
- има репетиције одређених понашања (лепршање рукама, ход на прстима, учестало љуљање, вртење у круг, загледање руку и прстију..)
- има опсесију ка одређеним радњама или предметима (нпр. вода, свјетло, отварање/затварање врата, ладица и сл.)

У ситуацијама када су присутна нека од наведених понашања потребно је консултовати се са педијатом који ће у зависности од потреба дјетета дати упуту за дефектолога, логопеда, психолога или стручњака неког другог профила.

Екранизам или трећи родитељ

У мору информација које сервирамо дјечи најчешће путем савремених технологија у најранијој животној доби, ми им на тај начин ограничавамо и ускраћујемо развој њихових потенцијала. Дјеци је потребно да уче ријеч по ријеч, да препознају звук по звук и самим тим да стичу сопствено искуство.

Употреба екрана у дјетињству има негативне посљедице на когнитивни, психомоторни, говорно – језички и социо – емоционални развој дјече.

Студије указују на везу између дуготрајне употребе екрана и гојазности, поремећаја пажње, проблема у понашању, потешкоћа у психомоторном и говорно – језичком развоју. Дјеца губе интересовање за кретањем, за истраживањем и губе интерес за реалне садржаје.

Дигитални детокс

Дигитални детокс се намеће као најлогичније и најједноставније рјешење. Под дигиталним детоксом подразумијевамо прекид коришћења електронских уређаја, било у потпуности, било у појединим областима могуће употребе.

Нека истраживања показују да након потпуног прекида употребе екрана код неке дјече може да дође до значајног побољшања социјалних интеракција свега неколико мјесеци након дигиталног детокса. Према неким препорукама, дјеца прије треће године живота не би требала да користе дигиталне медије. Објашњење се заснива на чињеници да је за когнитивни, говорно – језички, моторички и социјални развој дјече неопходна интеракција са људима и да дигитални медији не могу бити замјена за родитеље и вршњаке. За дјецу старости између три и пет година препоручено дневно екранско вријеме не треба да буде дуже од једног сата и уз препоруку да се садржаји гледају у присуству одрасле особе која ће им помоћи да вербализују оно што су видјела. Садржаје који се брзо мијењају, који садрже сцене насиља не треба приказивати дјеци. Релативно честа је појава да се дигитални медији користе током obroка, успављивања дјече и интерактивне игре са родитељима. У наведеним активностима не би требало користити дигиталне технологије, а посебну пажњу треба обратити и на пасивну изложеност мултимедијалним садржајима у дужем временском периоду.

Немогуће је дијете изоловати од дигиталног свијета јер га он окружује готово свуда, али се може контролисати од које године ће му бити доступан и у којој мјери. Нове технологије су дио наше стварности и ако се користе на прави начин неће штетити дјеци.

Текст припремила:

Јелена Голијанин, дипл. логопед и сурдоаудиолог